



Fundacja  
Szkoła z Klasą

Wielbłądy

## WSTĘP – NA DOBRY POCZĄTEK

Błędy są elementem procesu uczenia się i pomagają nam się zmieniać, wyciągać wnioski i rozwijać się. I chociaż zdarzają nam się nieustannie i będą się zdarzać nadal, z trudem przychodzi nam zobaczenie ich i uznanie, że warto je ośwoić. Wyobraźmy sobie stado Wielbłądów, są duże, więc trudno ich nie zauważyć, ale też miękkie więc można je przytulić i się z nimi zaprzyjaźnić.

### DLACZEGO WARTO?

Zapoznajcie się z każdym Wielbłądem oraz propozycjami ćwiczeń i aktywności do wykorzystania w klasie w każdym momencie, na każdym przedmiocie, z każdą grupą wiekową! Bo błędy popełniamy wszyscy i są one przecież stałym elementem szkoły. Potraktujcie je jako przewodnik inspirowany i wspierający Was w pracy z Wielbłądami.

W Fundacji Szkoła z Klasą pracujemy metodą *design thinking*. Ta metoda zakłada, że tworząc projekt, rozwiązanie, pisząc scenariusz czy planując wydarzenie zawsze myślimy o tym, żeby wziąć pod uwagę przede wszystkim po co i dla kogo coś przygotowujemy. Żeby efekt był odpowiedni zakładamy, że błędy są elementem tego procesu. Tworzymy i testujemy prototypy, czyli pokazujemy jeszcze niedoskonałe projekty tym, do których je kierujemy i słuchamy, co nam powiedzą. Jeśli coś się nie powiedzie sprawdzamy, dlaczego się nie udało lub co się stało, że jakiś pomysł nie doszedł do skutku. Przyglądamy się błędom niepotrzebnym i staramy się ich unikać w przyszłości. Ale przede wszystkim celebруем te sytuacje, w której błąd stał się momentem zwrotnym i pozwolił nam stworzyć coś wyjątkowego.

Mamy nadzieję, że nasze Wielbłądy i przygotowany zestaw materiałów również dla Was stanie się czymś wyjątkowym i będzie okazją do zatrzymania się i refleksji, a co za tym idzie do zmiany.

Oprócz konkretnych ćwiczeń i aktywności, przygotowaliśmy także zestaw kolorowanek i kart pracy do powielenia. Dzięki temu łączymy różne obszary aktywności, a nasze materiały mogą być dostosowane do różnych przedmiotów i typów edukacji. Zachęcamy do inspirowania się pomysłami, remiksowania, wymyślania swoich. Wielbłądy mają się rozwijać razem z Wami. Fajnie jeśli staną się stałym elementem dnia, tak aby ich pojawienie się już nie napawało lękiem, a raczej ciekawością co z tego dalej wyniknie.

Bardzo duże znaczenie w tych materiałach ma dla nas rozmowa i refleksja oraz twórcze działanie. Pobudzamy do myślenia, do aktywności manualnych ale także do zadawania pytań i poszukiwania odpowiedzi.

# POZNAJCIE NASZE WIELBŁĘDY

---



## NIESKOŃCZONY

Poznajcie Nieskończonego. To COŚ, co zostało porzucone w trakcie. Zastanówcie się, co by się stało, gdyby mógł stanąć na własnych nogach, czego zabrakło, czy coś można by zrobić inaczej a może z czegoś zrezygnować, ale też co było dobre i co chcielibyście czy chciałybyście powtórzyć?

---



## OBŁĘDNY

A to Obłądny. Błąd, który okazał się najlepszym możliwym scenariuszem. Coś, co na początku wydaje się prowadzić do katastrofy, a w efekcie przynosi efekt lepszy niż ten, który na wstępie zakładaliśmy. Takie błędy to prawdziwe perełki, zastanówcie się, ile Obłądnych spotkaliście i spotkałyście na swojej drodze?

---



## NIEDOSKONAŁY

Przed Wami Niedoskonały. Oswojenie Niedoskonałego nauczy Was, że warto pokazać to, nad czym pracujecie kiedy jest jeszcze niegotowe i otworzyć się na uwagi i sugestie, również te krytyczne. Zgoda na to, żeby zobaczyć niedoskonałości i przyjąć perspektywę innych daje szansę na to, żeby efekt końcowy był naprawdę dobry.





### **NIEPOTRZEBNY**

Niepotrzebny – Wielbłąd, który nie powinien się wydarzyć, ale się wydarzył. Przyjrzyjcie mu się dokładnie. Jak go uniknąć w podobnych sytuacjach w przyszłości? Skąd się wziął? Jakie czynniki wpłynęły na to, że się pojawił? Może są jakieś sygnały, na które warto zwrócić uwagę?

---



### **NIEUDANY**

Oto Nieudany. Wyobraźcie sobie, że wkładacie w coś dużo pracy i energii, a na koniec okazuje się, że coś jest nie tak. Na przygotowany przez Was spektakl nie przychodzą widzowie czy niewiele osób wzięło udział w szkolnym kermaszu. Co poszło nie tak? O czym zapomnieliście lub czego nie wzięliście pod uwagę?

---

Materiał powstał w 2023 roku dzięki współpracy Marty Puciłowskiej, Magdaleny Plewowskiej-Semik, Marty Florkiewicz-Borkowskiej, Doroty Kujawy-Weinke, Ewy Drobek, Renaty Sidoruk-Sołoducho, Dominiki Królikowskiej, Ewy Przybysz-Gardyzy.

# JAK PRACOWAĆ Z WIELBŁĘDAMI?

---

Kreatywnie, twórczo i z otwartością na błędy, nieudane próby. Każda zaproponowana aktywność niech będzie przygodą, po której rozmawiamy, podsumowujemy i dzielimy się refleksją. Przygodą, w której to BŁĘDY są głównymi bohaterami, a WielBłędy pomagają nam się z nimi zaprzyjaźnić i je oswoić.

## 1. KĄCIK Z WIELBŁĘDAMI

Proponujemy, aby w każdej klasie/sali lekcyjnej lub na korytarzu pojawił się kącik WielBłędów, w którym będziecie prezentować poszczególne WielBłędy i dodawać ciekawe materiały. To mogą być cytaty, wasze błędy, opisy WielBłędów, wasze refleksje ale też karty pracy w postaci kolorowanek czy rysunków przy każdym WielBłędzie. W ten sposób oswajając błędy, stają się one czymś normalnym, codziennym, jednocześnie skłaniającym do refleksji i punktem wyjścia do rozmów z uczniami i uczennicami.

## 2. ROZPRAWMY SIĘ Z BŁĘDEM

Poniżej przygotowaliśmy zestawienie złotych myśli, aforyzmów i przysłów dotyczących błędów. Mogą one stać się punktem wyjścia do przeprowadzenia dyskusji, debaty oksfordzkiej, cichej dyskusji, a także tematem wypracowania czy też rozprawki. Uczniowie mogą także zobrazować daną myśl, przedstawić w formie plakatu, komiksu czy też gazetki klasowej lub korytarzowej. Jeśli nie chcecie dawać uczniom i uczennicom „gotowców”, możecie zachęcić ich do własnych poszukiwań, a efektami mogą potem podzielić się na forum klasy.

## 3. BŁĄD W POPKULTURZE

Kolejnym pomysłem na rozprawienie się z błędami jest odwołanie się do znanych w popkulturze bohaterów, na przykład z serii Marvel, Disney. Można zachęcić uczniów do pracy grupowej i zrobienia studium przypadków błędu popełnionego przez danego superbohatera, który ostatecznie okazał się wielką życiową szansą, nauką, czymś dobrym. W ten sam sposób można odnieść się do bohaterów bajek, opowiadań, lektur.

## 4. DZIEŃ WIELBŁĘDA

Z młodszymi i starszymi dziećmi proponujemy świętować Dzień WielBłęda. Sami wymyślcie, jaki miesiąc i jaki dzień wybieriecie, aby cyklicznie obchodzić go uroczyście. Zastanówcie się, co w taki dzień mogłoby się dziać w waszej klasie, a może w całej szkole? Niech to będzie prawdziwe Święto Przytulania Błędów. Zróbcie konkurs plastyczny, a może konkurs na figurę przestrzenną – ogranicza Was tylko wyobraźnia. Z najmłodszymi wykorzystajcie nasze kolorowanki i te małe i te wielkie XXL do pracy grupowej.

## 5. ZAKODOWANA MISJA

Innym pomysłem na pracę z tymi cytatami i aforyzmami (poniżej) może być zadanie o zakodowanej misji, które będzie polegało na odczytywaniu przygotowanych kodów QR i łączenie ich w sensowne zdania. KODY QR do aktywności ZAKODOWANA MISJA w załączniku.

Instrukcja:

- Dzielisz uczniów i uczennice na 3–4 osobowe grupy.
- Każda grupa dostaje pakiet przygotowanych wcześniej kodów QR (skorzystaj z naszego załącznika). Treści ukryte w kodach QR to poniższe aforyzmy i przysłowia, ale w wersji niekompletnej.
- Zadaniem każdej z grup jest połączenie zdań tak, aby powstał logiczny przekaz. Uczniowie i uczennice odczytują kody QR z wykorzystaniem smartfonów lub tabletów.
- Następnie grupy sprawdzają poprawność wykonanych zadań.
- W kolejnym kroku każda grupa losuje jedno z przygotowanych przez nauczyciela myśli/ cytatów/ aforyzmów i rozmawia nad jego sensem i znaczeniem. Po upływie ustalonego czasu każda grupa dzieli się refleksją na forum klasy.
- Możesz zadawać grupom dodatkowe pytania albo zachęcać inne grupy do ich zadawania czy też podzielenia się swoimi refleksjami.

### LISTA cytatów, aforyzmów, przysłów, złotych myśli związanych z błędami

„Niektóre niepowodzenia są w życiu nieuniknione. Nie da się żyć bez ponoszenia porażek w jakiejś dziedzinie, chyba, że żyje się tak ostrożnie, jakby się w ogóle nie żyło – co z kolei stanowi porażkę na całej linii.” J.K. Rowling

„Jeśli nie jesteś gotowy na to, by się mylić, nigdy nie wymyślisz niczego oryginalnego.” Ken Robinson

„Każda porażka jest szansą, by spróbować jeszcze raz. Tylko mądrzej.” Henry Ford

„Człowiek, który nie robi błędów, zwykle nie robi nic.” Edward John Phelps

„Mylić się jest rzeczą ludzką”. Seneka Młodszy

„Błędy człowieka czynią go sympatycznym” J.W. Goethe

### AFORYZMY i przysłowia dotyczące błędów:

Kto mało myśli, błądzi wiele.

Kto pyta, nie błądzi.

Stare błędy, są wiecznie młode.

Człowiek uczy się na błędach.

Wyrozumiałość dla cudzych błędów płynie ze zrozumienia własnych.

Błąd leży w pośpiechu.

Człowiek, który nie robi błędów, zwykle nie robi nic.

Błędy w życiu pomagają znaleźć właściwą drogę.

Gdy błądzi pasterz, błądzi za nim trzoda.

## 6. PRACA Z KSIĄŻKĄ

Punktem wyjścia do pracy jest lektura książki „Pięciu Nieudanych” (autorstwa Beatrice Alemagna, Wydawnictwo Dwie Siostry, stron 36). Opowiadanie mówi o tym, że to, co jest IDEALNE, wcale nie zawsze oznacza najlepsze.

Okazuje się, że właśnie Ci, którzy mają w sobie coś „nie tak”, jakieś niedoskonałości, potrafią cieszyć się z drobnostek, a nawet z najmniejszego sukcesu zrobią święto! I oni zawsze rozumieją innych – do siebie podobnych, a IDEALNY niekoniecznie. Bo tak naprawdę nie ma idealnych ludzi a dążenie do ideału może przysłonić nam atuty naszych niedoskonałości.

- ☒ Bo ja też czasem czuję się jak ten DZIURAWY – pusta w środku, wyssana z energii.
- ☒ Albo jak ZŁOŻONY, i najchętniej chciałabym, aby nikt mnie wtedy nie zauważał.
- ☒ Albo jestem jak SFLACZAŁY bez żadnych mocy do działania, zmęczona i najchętniej nie ruszałabym się z łóżka.
- ☒ Samopoczucie jak POSTAWIONY NA GŁOWIE też czasem mam i świat wtedy wiruje mi nad głową, a każda próba podjęcia jakiegokolwiek decyzji wydaje się czymś praktycznie niemożliwym.
- ☒ FELERNYM też bywam – dziwolągiem, którego, mam wrażenie, nikt nie rozumie a każdy patrzy, jakbym z gruszki się urwała.

A Ty? Też masz czasem tak, jak tych pięciu Nieudanych? Którym zdarza Ci się być najczęściej?

### PRZYKŁADOWA AKTYWNOŚĆ:

Ćwiczenie na codzienny rytuał, w którym każdy uczeń i każda uczennica mogą zacząć dzień mówiąc:

– Dzisiaj czuję się jak ..... (wstaw wybranego nieudanego), ponieważ .....

W ten sposób osławiamy emocje, akceptujemy ewentualne niedociągnięcia i rozumiemy, że nikt nie jest idealny.

Ta książeczka w niezwykle kreatywny sposób pokazuje i obrazuje, jak z naszych niedoskonałości można zrobić atuty. Bo każdy z Nieudanych ma w sobie właśnie jakąś niedoskonałość, która, jak się okazuje, pomaga im radzić sobie w trudnych sytuacjach i dostrzec piękno świata wokół. A to wobec „idealności” okazuje się wielką przewagą.

- ☒ Bo **FeLERNY**, gdy coś mu się w końcu uda, ogłasza święto!
- ☒ **PoSTAWIONY** na GŁOWIE dostrzega rzeczy, których nie widzą inni.
- ☒ **ZŁOŻONY** w swoich zagięciach przechowuje piękne wspomnienia.
- ☒ **DziURAWY** nie doświadcza złości, bo przelatuje przez niego na wylot.
- ☒ A **SFLACZAŁY**? No o nim nie ma w książeczce, ale to właśnie jest pretekst, aby pomyśleć z uczniami i uczennicami, jakie ma atuty.

### PRZYKŁADOWE AKTYWNOŚCI:

Uczniowie i uczennice mogą rysować bohaterów. Mogą tworzyć ich własne wersje, nadać nowe imiona.

Możemy porównać Nieudanych z Wielbłędami, spróbować ich dopasować do siebie, znaleźć podobieństwa i różnice. Dzieci mogą się zastanowić, czy Nieudani dogadaliby się z Wielbłędami i czy mogliby się zaprzyjaźnić.

# ZANIM WIELBŁĘDY POJAWIĄ SIĘ W SZKOLE. PRZYGOTUJ SIĘ NA PRZYJĘCIE GOŚCI.

---

## PRZYKŁADOWA AKTYWNOŚĆ:

- Napisz na tablicy słowo BŁĄD wielkimi drukowanymi literami.
- Poproś uczniów i uczennice, aby powiedzieli, jakie mają odczucia i refleksje patrząc na to słowo. Słuchaj uczniów i uczennic. Ważne hasła możesz zapisywać wokół słowa „błąd”
- Zapytaj uczniów: Jak myślicie, dlaczego napisałam to słowo na tablicy?
- Po wysłuchaniu uczniów powiedz im, że uważasz, że błędy są bardzo ważne. Podsumuj wykorzystując to, co powiedzieli wcześniej uczniowie. Ważne, aby w podsumowaniu padło, że warto się z nimi zaprzyjaźnić, nie bać się ich, bo są częścią naszego życia i nie unikniemy ich. Bo zawsze, gdy się czegoś uczymy czy nabywamy nowe umiejętności, to popełniamy błędy.
- Następnie poproś uczniów i uczennice, aby narysowali BŁĄD tak, jak go sobie wyobrażają. Niech nadadzą mu imię, zastanowią się, jak wygląda i jakie ma kolory. Poproś ich, aby też wypisali charakterystyczne słowa, jakie BŁĄD wypowiada.
- Wersja bardziej kreatywna to stworzenie BŁĘDU w postaci figury przestrzennej z wykorzystaniem rolek po papierze toaletowym, folii aluminiowej, sznurków, patyczków, zakrętek, gazet. Przydadzą się nożyczki, klej, taśma dwustronna.
- Po zakończeniu pracy kreatywnej zróbcie wystawę na podłodze lub złączonych stolikach. Pozwól uczniom poczuć się jak w muzeum lub w galerii. Niech chodzą, oglądają, niech ich ciekawość zostanie rozbudzona.
- Po fazie oglądania zapytaj uczniów i uczennice, czy mają jakąś refleksję po wykonanej pracy, gdy patrzą na wykonane prace. Uważnie słuchaj, jakie pojawiają się odpowiedzi. Możesz też dopytać, czy jakaś osoba chciałaby przedstawić swój błąd. Od ciebie zależy, czy każdy będzie miał szansę omówić i przedstawić swój błąd czy tylko chętne osoby.

## PRZYKŁADOWA AKTYWNOŚĆ:

- Powiedz uczniom, że w Waszej klasie pojawiają się goście. Wyjątkowi goście. Zapytaj ich, czy może mają jakiś pomysł, kto to może być. Jeśli nie uda im się podać prawidłowej odpowiedzi, możesz dać im wskazówkę – dodaj, że ci goście mają coś wspólnego z ostatnią lekcją o błędach.
- Podsumowując odpowiedzi uczniów powiedz, że do klasy zawitają WielBłędy. Możesz ten wyraz zapisać na tablicy. Dopytaj uczniów i uczennice, czy mają jakiś pomysł kto lub co to jest. Pozwól im się wygadać.
- Następnie podaj imiona imiona wielbłądów – możesz zapisać je na tablicy. Poproś uczniów i uczennicę, aby wybrali sobie jednego wielbłąda i narysowali, jak sobie wyobrażają jego wygląd (tak jak myślą, tak jak czują). Zadbaj o to, aby wszystkie wielbłędy zostały narysowane.
- Na stolikach zróbcie sobie wystawę poszczególnych wielbłądów według ich nazw.
- Porozmawiajcie o tym, co mają wspólnego i o swoich wyobrażeniach o gościach.
- Możecie rozwinąć temat pytając uczniów i uczennice o cel przybycia gości.

# GDY WIELBŁĘDY PRZYBYŁY DO NASZEJ KLASY.

---

## PRZYKŁADOWA AKTYWNOŚĆ:

Gdy Wielbłądy pojawią się w klasie, warto je przedstawić uczniom i uczennicom i wspólnie popoglądać, podotykać, poczuć. Proponujemy porównać prawdziwe Wielbłądy z wyobrażeniami uczniów i uczennic, czyli warto wrócić do ich wcześniejszych prac. Wspólnie zastanówcie się, co te wielbłądy mają wspólnego. A może zupełnie się różnią? Który Wielbłąd im się najbardziej podoba i dlaczego? W tej pierwszej fazie spotkania z Wielbłądami poznajemy je, osławajamy wizualnie. Możemy poprosić uczniów, aby opowiedzieli o wielbłądach bazując na ich wyglądzie i odnosząc się do ich nazw.

Można wykorzystać kolorowanki wielbłądzie oraz kartę pracy „połącz kropki”.

## PROPOZYCJA AKTYWNOŚCI:

- Podziel uczniów na grupy 3–5 osobowe (w zależności od tego, jak liczna jest klasa). Ważne, aby było tyle grup, ile jest wielbłądów.
- Każda grupa dostaje od Ciebie napisaną na kartce A4 nazwę wielbłąda i jego fizyczny odpowiednik.
- Zadaniem grup jest zastanowienie się, jak nazwa wielbłąda ma się do jego wyglądu. Mogą wymyśleć mu charakterystyczne imię. Grupa pracuje nad wizytówką wielbłąda, przedstawieniem go uwzględniając wygląd i nazwę. Prezentacja ma być odpowiedzią na pytanie: dlaczego ten wielbłąd tak się nazywa i tak wygląda?
- Po wykonanej pracy każda grupa prezentuje swoją pracę na forum klasy. Po każdym wystąpieniu zachęć resztę grup do refleksji i podzielenia się swoimi pomysłami nie uwzględnionymi w prezentacji grupy.



# NIESKOŃCZONY

Poznajcie Nieskończonego. To COŚ, co zostało porzucone w trakcie. Zastanówcie się, co by się stało, gdyby mógł stanąć na własnych nogach, czego zabrakło, czy coś można by zrobić inaczej a może z czegoś zrezygnować, ale też co było dobre i co chcielibyście czy chciałybyście powtórzyć?

1. Jako rozgrzewkę można zaprosić klasę do aktywności kreatywnej „Dokończ rysunek”. To mogą być karty pracy dotyczące na początku różnych przedmiotów i elementów (propozycje w kartach pracy) a potem nawiązujące już do naszych głównych zwierząt. W tym ćwiczeniu uczniowie muszą myśleć poza schematami, czyli mają wyjść z pudełka schematów, stereotypów i pozbyć się pierwszych myśli. Po skończonej aktywności warto uczniów spytać, czy to zadanie było dla nich łatwe czy trudne? Dlaczego? Czy wszystkim udało się skończyć i czy wszyscy narysowali to, co chcieli. Karty pracy możemy zaprezentować na podłodze i przyjrzeć się im. Wspólnie zastanów się z uczniami co wyróżnia te karty pracy, czy są podobne. Zapytaj ich, czy im się podobają powstałe rysunki z niedokończonych elementów. Podsumuj stwierdzeniem, że z czegoś niedokończonego może powstać coś całkiem fajnego i praktycznego.
2. Przynieś na lekcję coś niedokończonego. To może być rysunek, dzieło twórcze, wiersz, obraz, książka ..... Jeśli nie masz czegoś takiego, to możesz zapisać na kartce, np. niedokończona lekcja nauki gry na gitarze, niedokończony obiad, niedokończone sprzątanie..... Pokaż im to i opowiedz o tym: co to jest, dlaczego jest niedokończone.

Zachęć uczniów do wymyślenia, co można z tym zrobić.

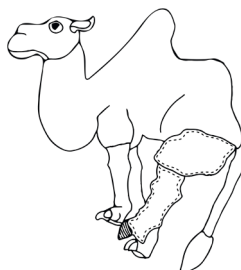
Uczniowie najlepiej niech pracują w grupach i wspólnie wymyślą zastosowanie dla twojej niedokończonej rzeczy lub sprawy. Na koniec każda grupa prezentuje swoje pomysły.

Podsumuj tę aktywność słowami, że nawet niedokończone sprawy, rzeczy, elementy mogą okazać się przydatne i wartościowe.

3. Zachęć uczniów do rozmowy i refleksji na temat niedokończonych przez nich spraw. Zadaj uczniom pytania:
  - Czy macie w domu/w pokoju/w szufladzie/pod łóżkiem coś niedokończonego?
  - Co to jest?
  - Czemu tego nie dokończyliście?
  - Co możecie z tym zrobić? Czy macie jakiś pomysł?

Poproś uczniów, aby na następną lekcję przynieśli coś niedokończonego, ponieważ wspólnie będziecie wymyślać, co z tym można zrobić.

Gdy uczniowie przyniosą niepotrzebne rzeczy podziel ich na grupy i niech w grupach wymyślą dla tych rzeczy nowe zastosowania. Na forum chętne grupy lub chętni uczniowie dzielą się efektami swojej pracy.



# OBŁĘDNY

---

A to Obłądny. Błąd, który okazał się najlepszym możliwym scenariuszem. Coś, co na początku wydaje się prowadzić do katastrofy, a w efekcie przynosi efekt lepszy niż ten, który na wstępie zakładaliśmy. Takie błędy to prawdziwe perełki, zastanówcie się, ile Obłądnych spotkaliście i spotkałyście na swojej drodze?

## OBŁĘDNE PRZEMÓWIENIE.

- Poproś uczniów, aby przynieśli na lekcję coś, co z pozoru wydaje się banalne, nic nie znaczące, bezwartościowe, ale w ostateczności miało dla nich wielkie znaczenie, doprowadziło do czegoś wielkiego – oczywiście w ich tego słowa znaczeniu.
  - Na lekcji poproś uczniów, aby zaprezentowali swoje rzeczy, ale tylko w formie prezentacji wizualnej – to znaczy, że robimy wystawę na stolikach lub na podłodze.
  - Następnie poproś uczniów, aby według przygotowanego schematu przygotowali historię do tej rzeczy i zaprezentowali ją w formie Elevator Pitch, czyli mini przemówienia w formie szybkiej krótkiej zajawki – maksymalnie 2 minuty:
    - » Co to za rzecz/do czego służy
    - » Dlaczego ma dla Ciebie znaczenie
    - » Co dzięki temu przedmiotowi osiągnąłeś/co udało ci się zrobić/do czego cię doprowadził
    - » Zakończ swoją wypowiedź następującym zdaniem
- I tak właśnie to zwyczajne i niezauważalne COŚ (tu wstaw co) stało się obłądne. Bo tak naprawdę to COŚ jest właśnie OBŁĘDNE.
- Podsumuj wystąpienia uczniów gromkimi brawami i słowami uznania.

## EKSPERYMENT SPOSOBEM NA WIELBIENIE BŁĘDÓW.

(od Renaty)

Wielbić błędy to nic złego, na nich można nauczyć się czegoś nowego. Eksperymenty są tego dobrym przykładem. Zmieniaj, poprawiaj aby uzyskać lepszy efekt, np. kompostowania w domowym zaciszu.

### PRZYGOTUJ CIE:

słoiki litrowe, odpady takie jak: skórka po bananie, fusy od kawy i herbaty, ogryzek po jabłku, obierki po ziemniakach/marchewce (lub to co zbierzesz podczas obserwacji w terenie, np. liście....) w ilości pozwalającej na wypełnienie do połowy trzech słoików.

### WYKONANIE:

Takie same odpady włóżcie do trzech słoików, tak aby były wypełnione do połowy. Następnie umieśćcie słoiki w trzech różnych miejscach: Otwarty słoik w lodówce; Zamknięty słoik na parapecie w nasłonecznionym miejscu; Otwarty słoik na zewnątrz w zacienionym miejscu.

Obserwujcie, co dzieje się z odpadkami po tygodniu, dwóch tygodniach i trzech tygodniach. Omówcie Wasze obserwacje i wyciągnijcie wnioski. Co zauważyliście po tygodniu, dwóch tygodniach i po trzech tygodniach? Jaki wpływ na rozkład miały temperatura i nasłonecznienie? Jaki wpływ miało zamknięcie słoika na gnicie odpadów? Czy podlewanie preparatami ziołowymi przyspieszyło proces kompostowania?

### Preparaty ziołowe sposobem na szybki kompost:

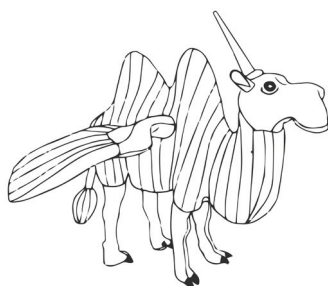
Najlepsze efekty osiąga się, wykorzystując ziele mniszka lekarskiego, krwawnika pospolitego i rumianku. Z wymienionych roślin przygotowujemy wywary, napary lub wyciągi.

#### WYWAR Z RUMIANKU:

2 łyżki stołowe suszonych kwiatów rumianku gotujemy w 1 l wody. Po ostygnięciu przecedzamy roztwór i co jakiś czas podlewamy pryzmę kompostową.

#### WYCIĄG Z MNISZKA LEKARSKIEGO:

15–20 g suszu lub 150–200 g świeżego ziela mniszka lekarskiego (razem z korzeniem i kwiatem) zalewamy 1 l wody i odstawiamy na 24 godziny. Na pryzmę wylewamy płyn razem z resztkami roślinnymi. Wyciąg z mniszka lekarskiego stosujemy jesienią. <https://poradnikogrodniczy.pl/jak-przyspieszyc-kompostowanie.php>



# NIEDOSKONAŁY

Przed Wami Niedoskonały. Oswojenie Niedoskonałego nauczy Was, że warto pokazać to, nad czym pracujecie, kiedy jest jeszcze niegotowe i otworzyć się na uwagi i sugestie, również te krytyczne. Zgoda na to, żeby zobaczyć niedoskonałości i przyjąć perspektywę innych daje szansę na to, żeby efekt końcowy był naprawdę dobry.

## PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI:

1. Jako rozgrzewkę nauczyciel zapisuje na tablicy słowo NIEDOSKONAŁOŚĆ. W kolejnym kroku prosi uczniów, aby na karteczke zapisali jedno skojarzenie z tym słowem i przykleili na tablicę lub flipczart. Nauczyciel odczytuje wszystkie karteczki. Następnie zaprasza uczniów do refleksji i rozmowy na temat niedoskonałości.

Pytania pomocnicze rozwijające:

- Co to znaczy być niedoskonałym?
- Czy niedoskonałość istnieje? Co to jest?

Podsumowaniem rozmowy może być narysowanie niedoskonałości – własnej jej wersji i nadanie tytułu swojej pracy. Wystawę możecie zrobić w kącie wielbłądzim.

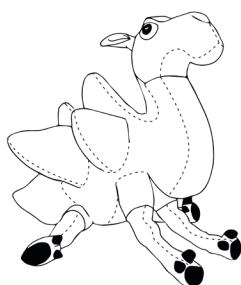
2. Niedoskonały jest motywem pozwalającym na otwarcie się na krytykę innych osób, krytykę twórczą i inspirującą, na pokazanie, że na każdym etapie można zmienić pomysł i dzieło.

Poproś uczniów i uczennice, aby przynieśli jakiś swój niedoskonały rysunek. Jeśli okaże się, że nie wszyscy uczniowie mają takie prace, można zlecić narysowanie czegoś pod koniec lekcji po to, aby te rysunki były właśnie niedoskonałe i niedokończone. Następnie zbierz wszystkie prace.

W kolejnym kroku rozdaj uczniom losowo zebrane kartki, tak aby nikt nie miał swojej pracy. Poproś uczniów, aby zrobili z tego dzieło doskonałe. Do dyspozycji niech mają mazaki, kredki, ewentualnie klej, nożyczki i ozdobne papiery kolorowe.

Następnie po wykonanym zadaniu robimy galerię prac. Podziwiamy, co powstało z naszych niedoskonałych rysunków. Poproś uczniów o refleksję. Zapytaj, jak im się pracowało i co myślą o stworzonych pracach. Ta aktywność ma na celu rozmowę o konstruktywnej krytyce, ale też o tym, że warto prosić innych o radę oraz sugestie.

3. Porozmawiaj z uczniami o niedoskonałościach. Poproś ich, aby powiedzieli o tym, co według nich jest w nich niedoskonałe. Zapisuj, zrób listę. Następnie weź na warsztat wybraną niedoskonałość i spróbujcie wszyscy wspólnie wymyśleć zastosowanie dla tej niedoskonałości. Zastanówcie się, kiedy może się przydać. W innej wersji możesz wziąć na warsztat jedną niedoskonałość i wspólnie z uczniami zastanowić się, czy z tej niedoskonałości można zrobić doskonałość. Czy doskonałość w ogóle istnieje? Jakie kroki należałoby podjąć, co zrobić, aby zmierzać w kierunku doskonałości?





# NIEPOTRZEBNY

---

Niepotrzebny – Wielbłąd, który nie powinien się wydarzyć, ale się wydarzył. Przyjrzyjcie mu się dokładnie. Jak go uniknąć w podobnych sytuacjach w przyszłości? Skąd się wziął? Jakie czynniki wpłynęły na to, że się pojawił? Może są jakieś sygnały, na które warto zwrócić uwagę?

## PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI:

### 1. WYRYWANKA-WYMYŚŁANKA.

- Zaproś uczniów do zrobienia listy niepotrzebnych błędów. Każdy zapisuje na karteczce, mogą być POSTity.
- Każdy uczeń przykleja swoją karteczkę na tablicy/flipczarcie/ścianie.
- Odczytujesz na głos informacje z karteczek i krótko omawiasz dopytując lub prosząc o dopowiedzenie.
- Następnie podziel uczniów na grupy i poproś każdą grupę, aby z wybranych niepotrzebnych błędów, które pojawiły się na tablicy, zrobili taką wyrywankę-wymyśłankę. Do wykorzystania daj im kartki czyste A4, mazaki, kredki oraz nożyczki. Niech ozdobią wymyśłankę według swojego pomysłu.
- Wyrywanki-wymyśłanki mogą zawisnąć w kącie Wielbłądzim lub w różnych miejscach na korytarzu.

### 2. TRANSFORMACJA NIEPOTRZEBNEGO.

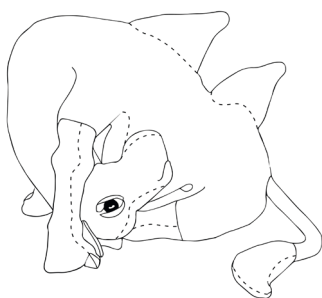
- Zadaj uczniom pytanie: Co to znaczy być niepotrzebnym?
- Następnie powiedz uczniom, że będziecie tworzyć wspólną listę niepotrzebnych błędów. Zapytaj ich, jakie błędy są niepotrzebne. Zapisuj wszystkie wymieniane błędy na tablicy czy też flipczarcie.
- Gdy lista będzie gotowa, zadaj uczniom kilka pytań do refleksji i rozmowy:
  - Jak myślą, dlaczego te błędy się pojawiły?
  - Czy można było im zapobiec? Jak?
  - Czy któryś z tych zapisanych niepotrzebnych błędów może być jednak potrzebny? W czym? Dlaczego? – tutaj pozwól kilku uczniom na wypowiedź.
- Podziel uczniów na grupy. Poproś przedstawiciela grupy o podejście do listy niepotrzebnych błędów i wybranie jednego błędu, którym grupa się zajmie. Najlepiej jeśli każda grupa wybierze inny błąd, ale nie jest to warunek konieczny.
- Uczniowie pracując w grupach wymyślają sytuacje, w których dany błąd może jednak być przydatny i potrzebny.
- Następnie po zakończonym zadaniu grupy prezentują efekty swojej pracy.

### 3. AKCEPTACJA SIEBIE.

- Poproś uczniów, aby jeszcze raz przyjrzeni się Niepotrzebnemu,
- Poproś, aby wymienili jakieś cechy charakterystyczne, jakie zauważają.
- Spytaj ich, dlaczego jest Niepotrzebny? Co na to wskazuje?
- Podziel uczniów na grupy i poproś ich, aby doszukai się w WielBłędzie pozytywnych i fajnych elementów: to mogą być konkrety dotyczące wyglądu WielBłędu, ale także ich wymyślone elementy, których nie widać – np. cechy na przykład lub umiejętności albo pasje.
- Następnie poproś uczniów i uczennice, aby wymyślili formę wypowiedzi WielBłędu, który przedstawi się w pełnej formie akceptacji tego kim jest i jak wygląda uwzględniając pozytywne elementy z poprzedniej aktywności – maksymalnie 3 minuty.
- Podsumuj tę aktywność mówiąc o tym, jak ważna jest akceptacja siebie i swoich błędów i pozwolenie sobie na nie z wiarą, że są po to, abyśmy mogli iść dalej i czegoś się nauczyli.

### 4. PRACA Z INFORMACJĄ ZWROTNĄ

Jak konstruować informację zwrotną? Jak przyspieszyć jej zapisywanie? Jak formułować, aby wspierała uczenie/relacje oraz jak formułować zadania z błędami, które wspierają uczenie i myślenie? Zainspiruj się wystąpieniem Doroty Kujawy-Weinke <https://youtu.be/hUB9n2cPR9AI>

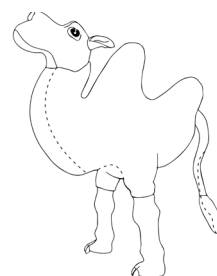


# NIEUDANY

Oto Nieudany. Wyobraźcie sobie, że wkładacie w coś dużo pracy i energii, a na koniec okazuje się, że coś jest nie tak. Na przygotowany przez Was spektakl nie przychodzą widzowie czy niewiele osób wzięło udział w szkolnym kiermaszu. Co poszło nie tak? O czym zapomnieliście lub czego nie wzięliście pod uwagę?

## PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI:

1. Poproś uczniów i uczennice, aby przyjrzeni się Nieudanemu. Co w nim dostrzegają? Co wskazuje na to, że jest nieudany? Jak myślą, dlaczego jest nieudany? Czy dlatego, że jest nieudany jest brzydszy? Następnie zapytaj ich, czy Nieudany to wielbłąd, o którym powinniśmy zapomnieć albo się go wstydzić? A może przytulić go mocno i podziękować za to, że dzięki niemu kolejny wielbłąd będzie bardziej udany, a jego twórca mądrzejszy? Poproś uczniów, aby wymyślili nowe imię dla Nieudanego. Zróbcie sobie listę pomysłów i zagłosujcie na najlepsze nowe imię dla Nieudanego.
  2. Czy wiesz, że J. K. Rowling, zanim napisała „Harry Potter i Kamień Filozoficzny” napisała dwa inne utwory, których nie wydano? Wyobraź sobie, co by się stało, gdyby pisarka zraziła się odmową wydawcy i zerwała z pisaniem książek? „Harry Potter” nie zostałby nigdy napisany – miliony dzieci i dorosłych nie miałyby tych chwil przyjemności i uniesienia podczas czytania, oglądania czy rozmów na temat tego wspaniałego świata. Nie ona jedna ma na swoim koncie nieudane dzieła. Znasz Bena Afflecka? To aktor i reżyser amerykański. Znany jest głównie z filmów takich, jak „Buntownik z wyboru”, „Armageddon” czy „Pearl Harbour”. Affleck w swojej karierze dwa razy otrzymał Oscara i aż trzy razy nagrodzono go nagrodą „Złoty Glob”. Czy wiesz, że 7-krotnie nominowano go także do nagrody „Złota Malina”, dla najgorszego aktora, a w 2010 roku otrzymał nominację do nagrody dla najgorszego aktora dekady? Takich przykładów jest wiele. Poszukaj w książkach lub internecie informacji o Thomasie Edisonie, wynalazcy amerykańskim, który zastąpił kilkoma wynalazkami, w tym żarówką. Czy każdy jego wynalazek był sukcesem? Nieudane dzieło to takie, które nie zakończyło się sukcesem, które sam twórca lub inni ludzie ocenili jako „słabej jakości”. To jednak bardzo ważne doświadczenie w życiu każdego twórcy – pozwala bardzo dużo się nauczyć, nabrać dystansu, zrobić kilka kroków wstecz i przemyśleć swoje działania, aby następnym razem zadziałać lepiej i osiągnąć lepszą jakość. Pomyśl teraz o swoich doświadczeniach, które postrzegasz jako nieudane. Spróbuj spojrzeć na nie jako lekcje. Czego się dzięki nim nauczyłeś/aś? Spróbuj przedstawić to graficznie: to może być wykres, mapa myśli, a może drzewo, w którym nieudane doświadczenia są korzeniami, a konary i gałęzie tym, co z tych doświadczeń wyrosło. Jeśli chcesz, opowiedz o tym innym uczniom – być może zainspirujesz ich i przypomną sobie podobne sytuacje.
- Na koniec pamiętaj, aby uczniowie zrobili prezentację swoich prac i porozmawiajcie wspólnie o nich. Jak im się podobają? Jak im się pracowało? Czy to było łatwe czy trudne zadanie?
3. Zróbcie listę nieudanych rzeczy. Pomieszczajcie je w woreczku. Następnie wylosujcie i spróbujcie zastanowić się jak z tej nieudanej zrobić udaną. Przygotujcie dwuminutową opowieść i pomysł. Bądźcie kreatywni i pomysłowi.







## MATERIAŁY GRAFICZNE

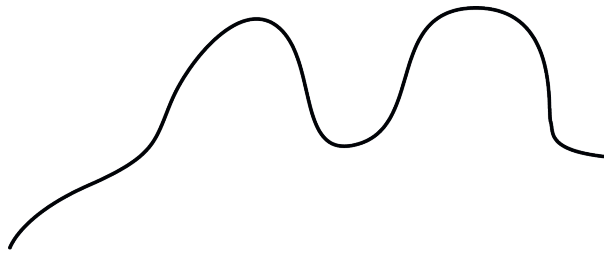
---





## MYŚL POZA SCHEMATAMI

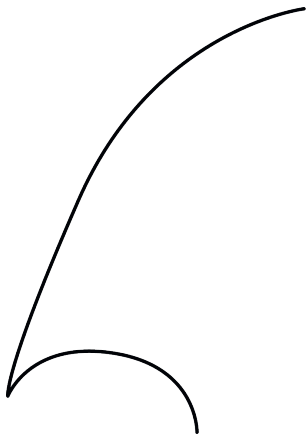
DOKOŃCZ RYSUNEK. TO NIE JEST WIELBŁĄD :)





## MYŚL POZA SCHEMATAMI

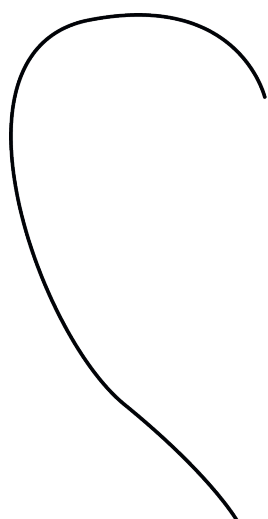
DOKOŃCZ RYSUNEK. TO NIE JEST PARASOLKA :)





## MYŚL POZA SCHEMATAMI

DOKOŃCZ RYSUNEK. TO NIE JEST SERCE :)

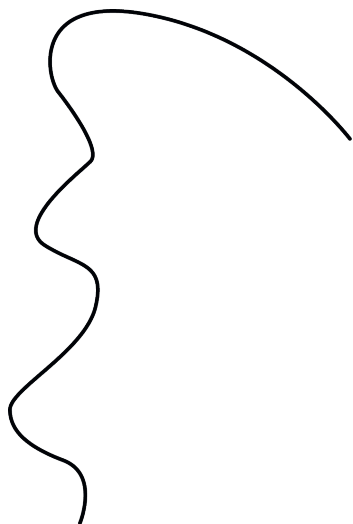






## MYŚL POZA SCHEMATAMI

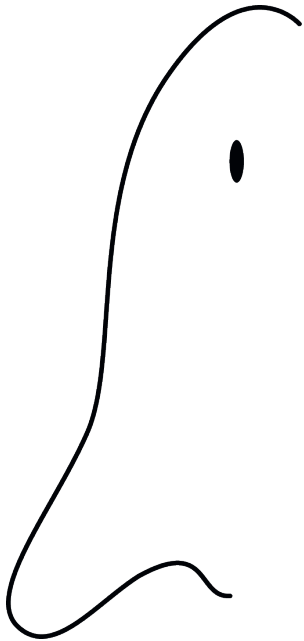
DOKOŃCZ RYSUNEK. TO NIE JEST SKRZYDŁO :)





## MYŚL POZA SCHEMATAMI

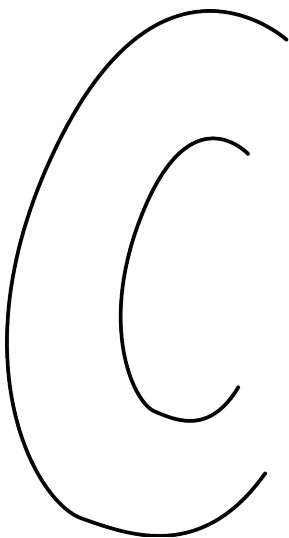
DOKOŃCZ RYSUNEK. TO NIE JEST DUCH :)





## MYŚL POZA SCHEMATAMI

DOKOŃCZ RYSUNEK. TO NIE JEST KUBEK :)





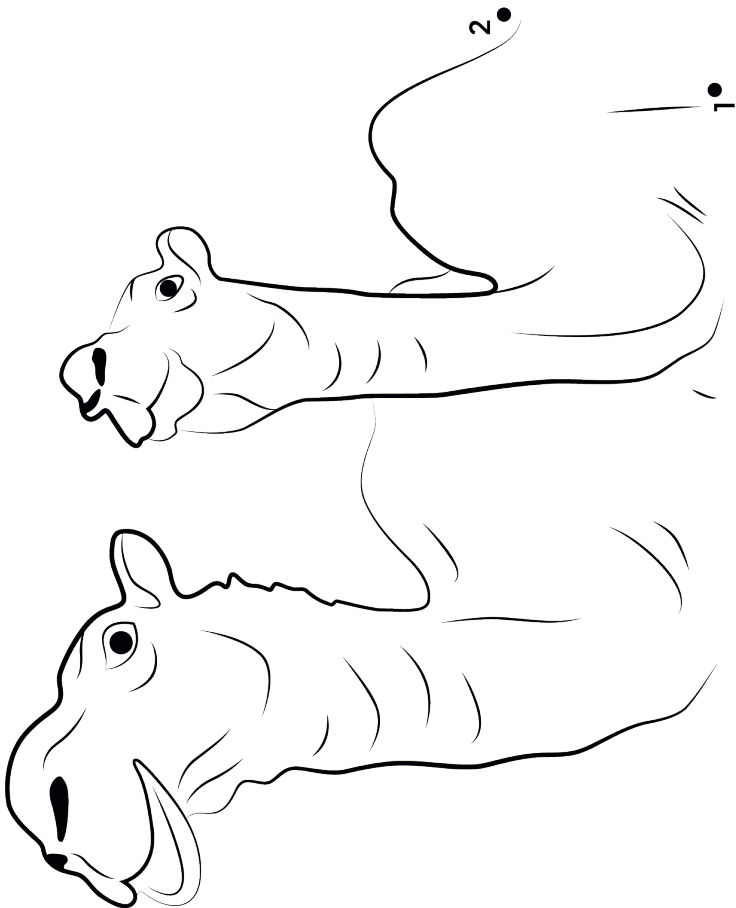
## MYŚL POZA SCHEMATAMI

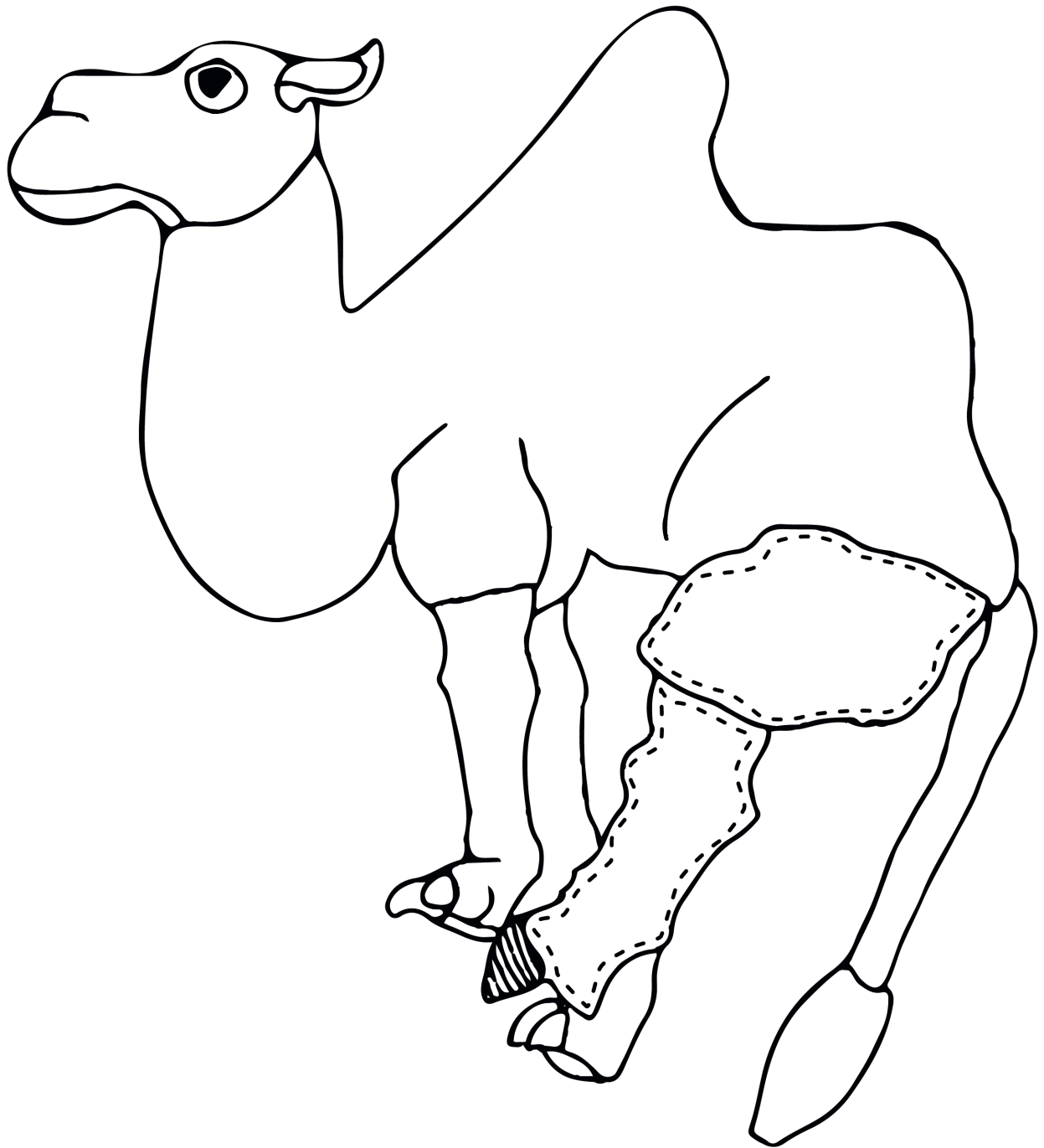
ZAKODOWANA MISJA

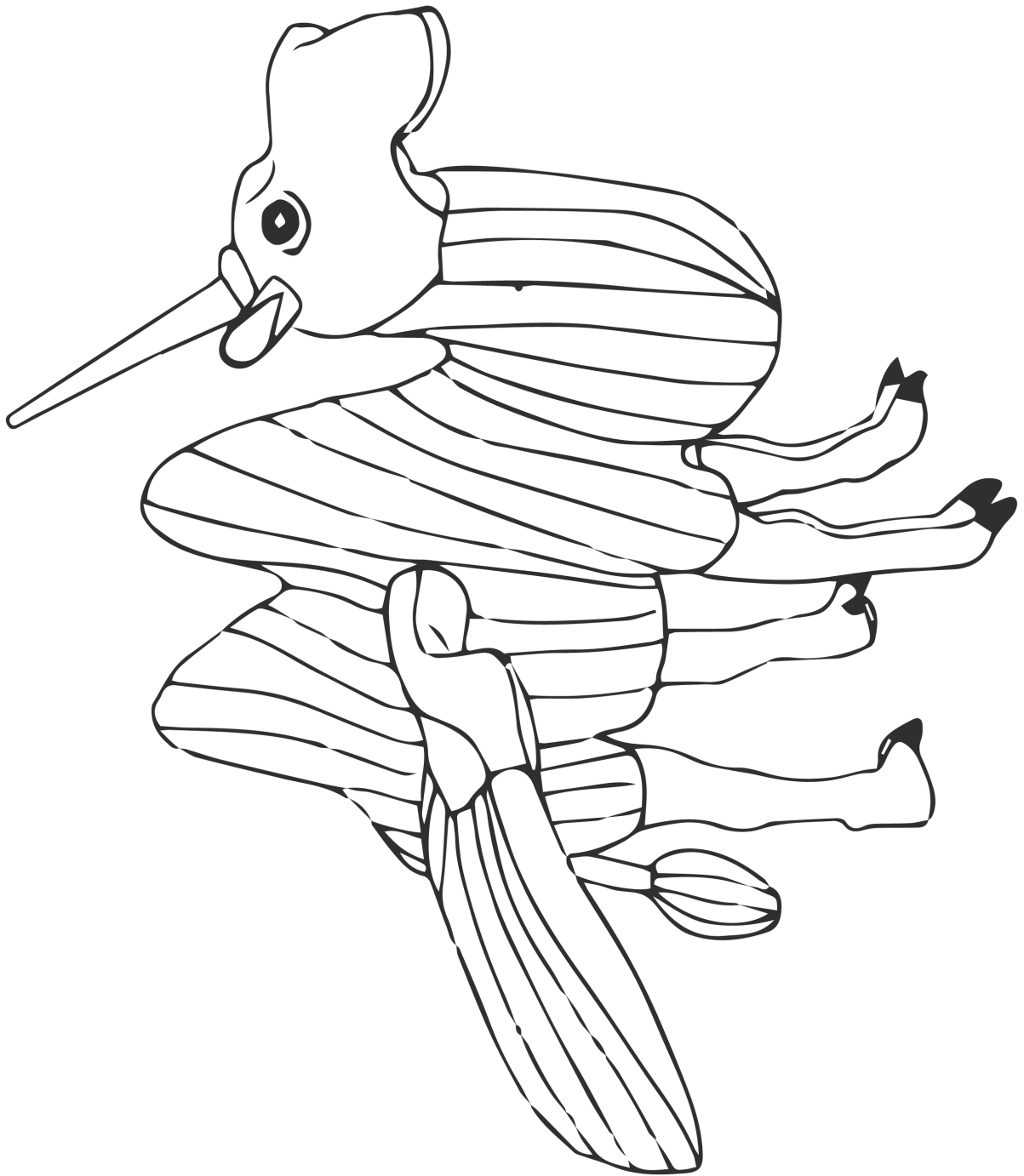


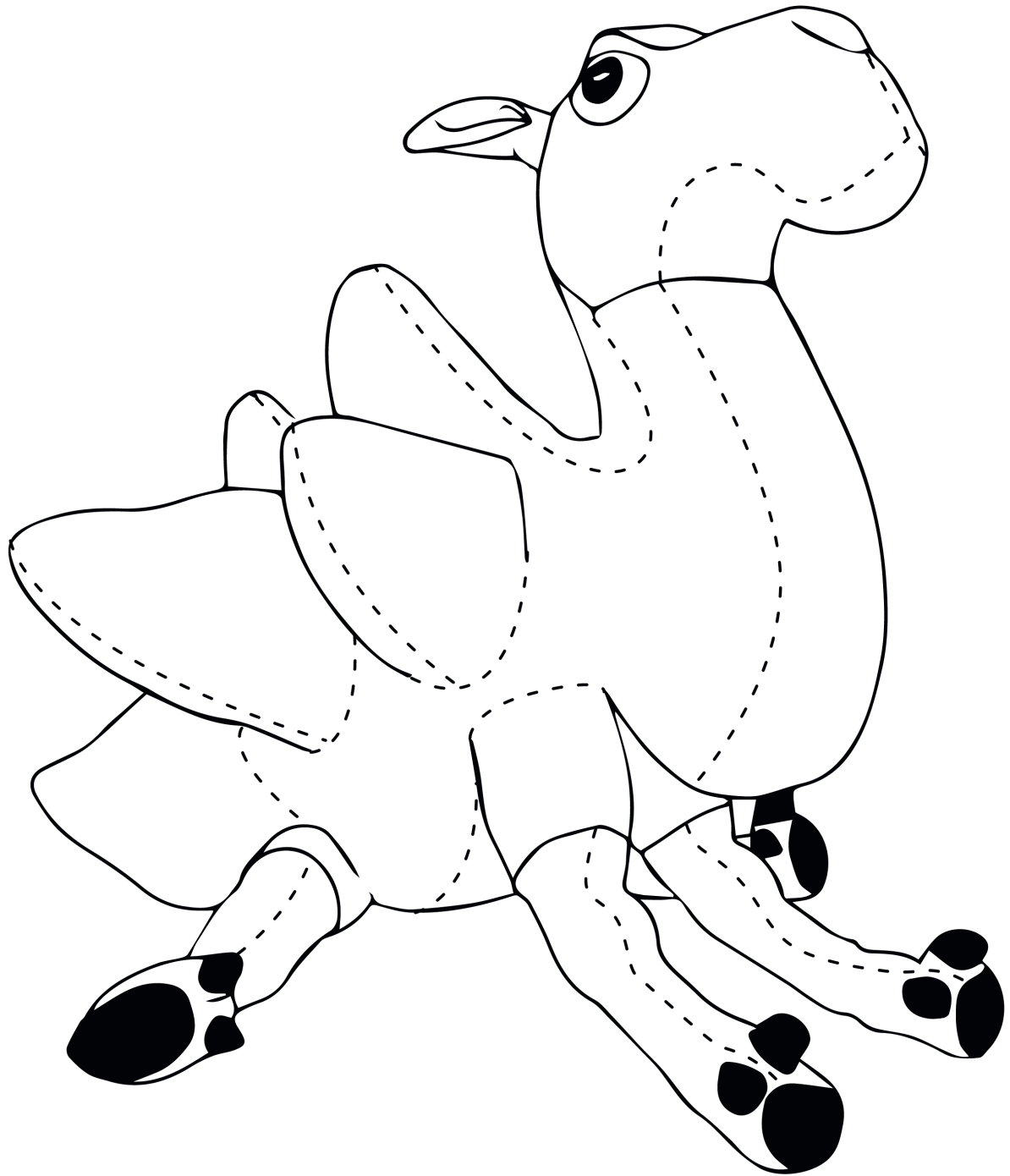


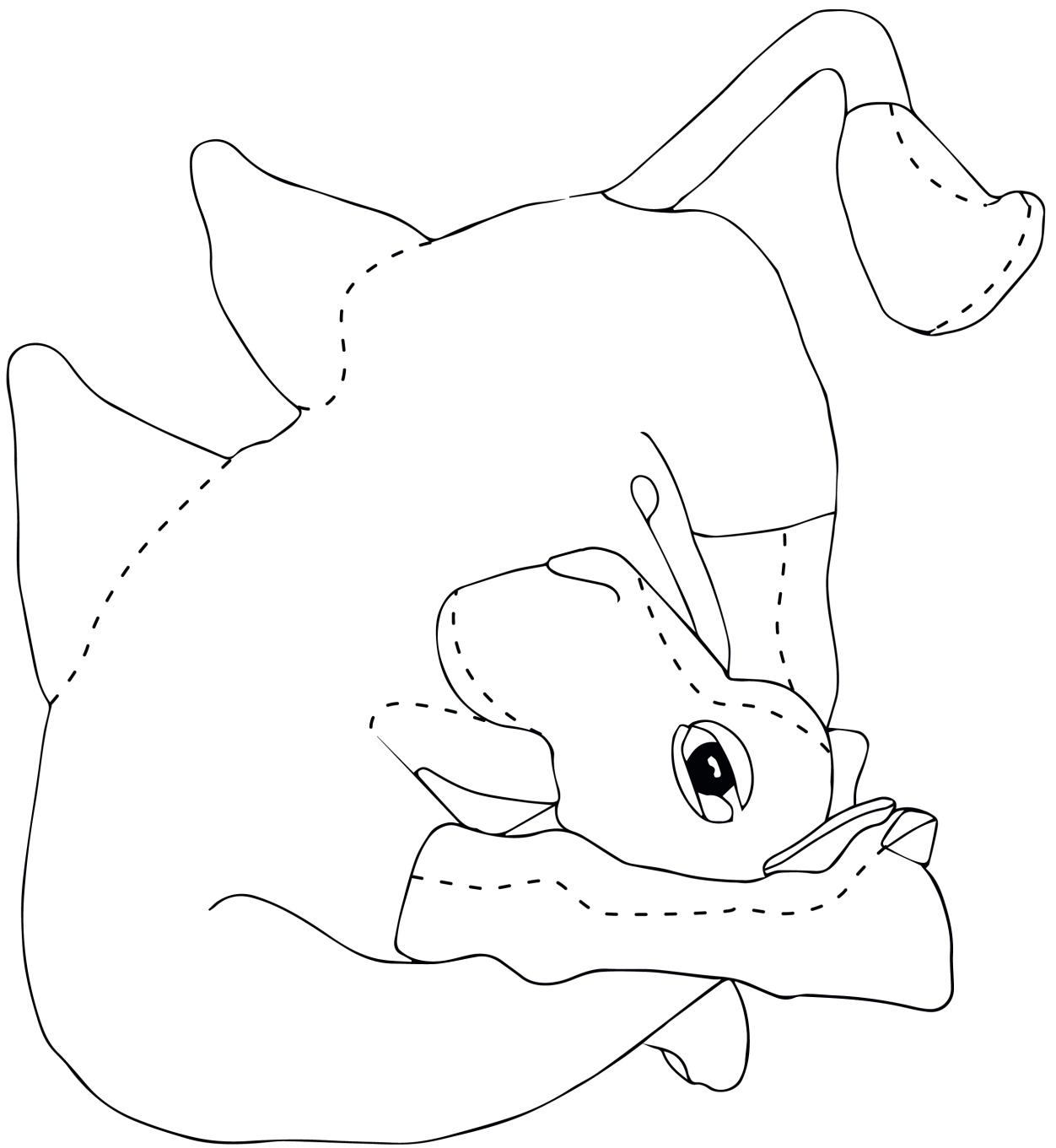




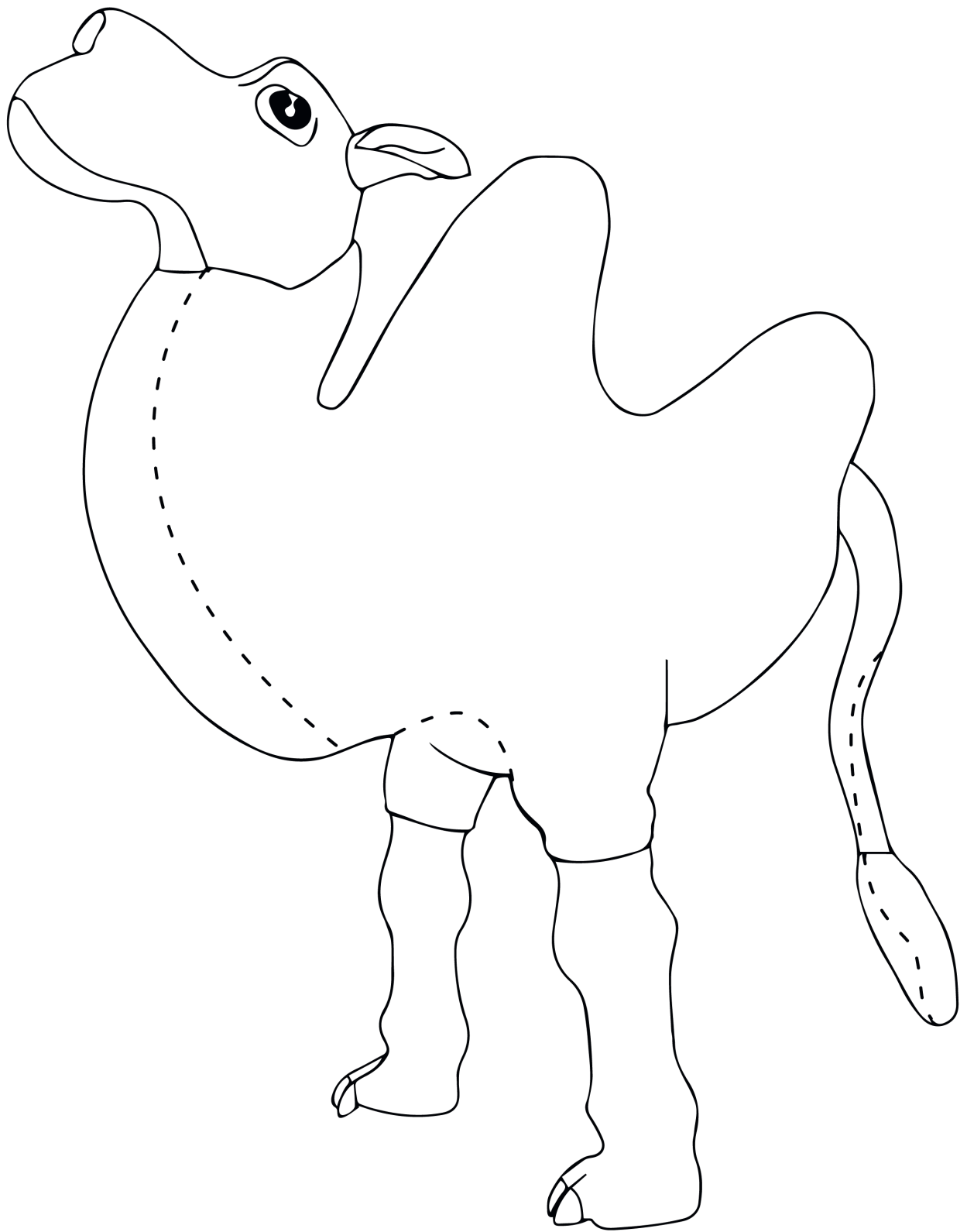








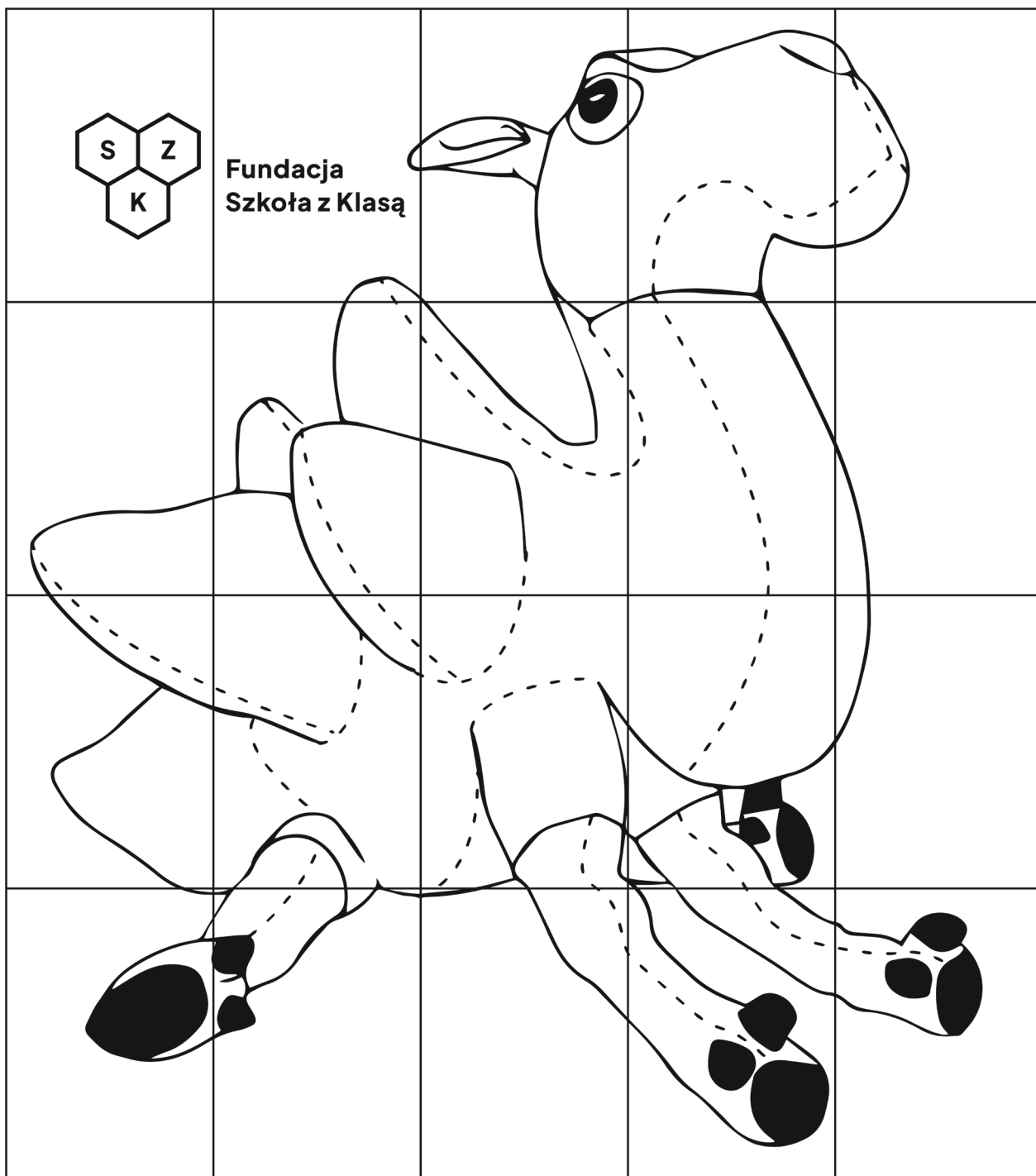






## KOLOROWANKA WIELKOFORMATOWA

WIELBŁĘD W ROZMIARZE XXL. WYDRUKUJ JEDNOSTRONNIE WSZYSTKIE KARTY Z ZESTAWU (24 ELEMENTY), ROZDAJ DO KOLOROWANIA, A POTEM ĆWICZCIE WSPÓŁPRACĘ I UŁÓŻCIE KARTY W CAŁOŚĆ, JAK PUZZLE, WEDŁUG WZORU:





# **Fundacja**

# **Szkoła z Klasą**











